

Statsnail AS
Steinvikveien 75
7165 Oksvoll

Norgeskjell AS
Austdalsveien 258
7170 Åfjord

Statsnail AS er stiftet i 2015 på ideen om å høste strandsnegl i fridykkerutstyr. Bildene viser hvordan høstingen foregår.

Selskapet har totalt høstet 190 tonn med strandsnegl som hovedsakelig er solgt til Frankrike, Spania og Nederland og hadde en omsetning i 2018 på 4.3MNOK. Statsnail AS setter i disse dager opp filialer i Paris og Litauen for å ha salgskanaler direkte til restauranter. Statsnail AS er eid av Jon Eirik Brennvall og Joakim Skjefstad.

Norgeskjell AS har historie innen blåskjelloppdrett som går tilbake til 1983 og hadde i 2018 en omsetning på 15.8 MNOK. Bildet viser høsting av blåskjell fra oppdrettsanlegg.

Norgeskjell er eid av Ivar Koteng.

Begge selskapene søker å utvide produktporteføljen innen skjell og ser seg tjent med å samarbeide for å få til dette.

Åpning av områder for høsting av skjell

Skjell er god mat, som er høyt verdsatt i Syd-Europa. Her på berget har skjell lenge vært betraktet som agn, men vi nordboere har i den senere tid også begynt å verdsette disse delikatessene.

Skjell av forskjellige slag finnes i stor mengde langs norskekysten. Potensialet for å utnytte disse ressursene er absolutt til stede. Ved prøvehøsting mellom Valsholman i Bjugn høster Jon Eirik Brennvall 17kg teppeskjell per time. Prisen for disse skjellene er 20€/kg levert Spania.

Dessverre er det slik at alger, kloakkutslipp og husdyrgjødsel kan gjøre skjell uegnet som mat i perioder. Produsenter av skjell er derfor pålagt å ta prøver av skjellene. Hvilke prøver som må tas er beskrevet i EU regulering nr 854/2004, Annex II. Det er noe rom for skjønn i denne reguleringen.

Ifølge Mattilsynet så må området som skal ha A-klassifisering monitoreres i 5 uker. Monitoreringen består av at man tar prøver som sendes inn til analyse ved akkrediterte laboratorier. Prøvene som tas er E.coli av innmaten i skjell, vann og håv-trekk prøver hvor man ser etter giftige alger i vannet og algetoksinprøver av innmat. Vannprøvene analyseres ved Havforskningsinstituttet i Bergen, mens Algetoksinprøvene analyseres ved NMBU som ligger i Ås kommune. Det er flere laboratorier som kan analysere E.coli. I vår region er det enklest å sende til Kystlab AS i Rissa kommune. Ønske man å åpne et område for flere typer skjell, må man ta E.coli prøve og algetoksinprøve av hver type skjell.

Kostnaden er tidsbruk for å reise ut å ta prøvene, porto for å sende prøven til laboratoriet og kostnad for å gjøre selve analysen. I tillegg kommer kostnader knyttet til bil, båt, prøvetakingsutstyr og emballasje for å sende prøven til laboratoriet. Tabellen viser en oversikt over direkte kostnader ved å ta prøver.

Uke	Prøver	Frakt av prøver	Analyse	Salgsverdi av skjell sendt til lab.	Arbeidstid	Reise
1	E.coli	458 NOK	n*800 NOK	n*200NOK	3200	3200
3	E.coli Vann/Håv	458 NOK 649 NOK	n*800 NOK 1676 NOK	n*200NOK	3200	3200
4	Algetoksin	517 NOK	n*2787 NOK	n*200NOK	3200	3200
5	E.coli Vann/Håv Algetoksin	458 NOK 649 NOK 517 NOK	n*800 NOK 1676 NOK n*2787 NOK	2n*200NOK	6400	3200

n er antall typer skjell. Ønsker man å klassifisere et område for høsting av for teppeskjell, hjerteskjell, knivskjell, o-skjell, sandskjell, sirkelskjell, blåskjell, strandsnegl og kråkeboller er n = 9 og totale prøve kostnader 112 124NOK. En komplett oppfølgingsprøve på 9 arter (samme prøver som uke 5) koster 46983NOK. Terskelen for å begynne å høste er derfor svært høy.

Områder som er åpnet for høsting av flere typer skjell gir imidlertid muligheter fordi 854/2004, Annex II, Kapittel 2B punkt 5 og 6 sier.

5. The sampling frequency for toxin analysis in the molluscs is, as a general rule, to be

weekly during the periods at which harvesting is allowed. This frequency may be reduced in specific areas, or for specific types of molluscs, if a risk assessment on toxins or phytoplankton occurrence suggests a very low risk of toxic episodes. It is to be increased where such an assessment suggests that weekly sampling would not be sufficient. The risk assessment is to be periodically reviewed in order to assess the risk of toxins occurring in the live bivalve molluscs from these areas.

6. When knowledge of toxin accumulation rates is available for a group of species growing in the same area, a species with the highest rate may be used as an indicator species. This will allow the exploitation of all species in the group if toxin levels in the indicator species are below the regulatory limits. When toxin levels in the indicator species are above the regulatory limits, harvesting of the other species is only to be allowed if further analysis on the other species shows toxin levels below the limits.

Langs norskekysten er det vinter minimum av alger fra midten av oktober til midten av mars. Videre er det i samme periode forbud mot å spre husdyrgjødsel. Det betyr at i denne perioden aksepterer Mattilsynet at det bare tas algetoksin prøver annenhver uke. Videre vil Mattilsynet etter at området er åpnet gjøre en faglig vurdering om man kan nøye seg med å ta prøver fra en indikatorart for å kunne åpne området for høsting av alle arter. Statsnail AS og Norgeskjell AS håper gjennom dette prosjektet å skaffe til veie tilstrekkelig med data til å kunne dokumentere for Mattilsynet hvilke arter som kan brukes som indikatorarter, slik at norsk skjellnæring kan konkurrere med skjellnæring i resten av europa på like vilkår.

Dersom man har en indikatorart vil man vinterstid kunne holde et område åpent for høsting med en E.coli prøve og en vann/håv prøve hver uke, samt en algetoksin prøve annenhver uke. Arbeidet med å ta ut prøver vil også være mye enklere da man allerede er i området og høster, og derfor slipper å sende en mann på oppdrag. Prøvetakningen kan derfor reduseres til 5235NOK/uke etter at området er åpnet. Dette er fortsatt mye, men overkommelig.

Klassifisert område kan også brukes for gjenutsetting av skjell fra uklassifiserte områder. Dette er beskrevet i EU regulering nr 854/2004 som såkalte "Relaying area". Dette betyr at ved å åpne områder for høsting så vil man også kunne høste fra uklassifiserte områder dersom man lagrer skjellene i et klassifisert område tilstrekkelig lenge.

Om man i en periode slutter å ta prøver, så kan området gjenåpnes med en E.coli, algetoksin og vann/håv prøver. Åpning av et område for skjellhøsting er derfor en varig investering for selskapene.

Statsnail AS og Norgeskjell AS planlegger å sikre at investeringene også kommer andre selskaper tilgode, ved å dele måleresultatene og gi andre selskaper tilgang til å høste og lagre ville skjell i våre klassifiserte områder, og på den måten gjøre prosjektet til en varig investering for regionen.

Dersom prosjektet kan konkludere med at det er forsvarlig å bruke en indikatorart vil dette være et resultat som kommer hele den norske skjellnæringen tilgode.

Prosjektbeskrivelse

I dette prosjektet ønsker vi å åpne 2 områder for høsting av mange typer skjell. Ytterst på Valsneset i Bjugn har Statsnail AS en plass hvor man finner teppeskjell, hjerteskjell, knivskjell, o-skjell, sandskjell, sirkel skjell, blåskjell strandsnegl, kråkebolle mm.

Statsnail AS ønsker å klassifisere dette området for høsting vinterstid. Det man forhåpentligvis vil lære gjennom denne klassifiseringen er hvilke skjell som holder på algetoksinene lengst. Det vil være rimelig at denne arten kan brukes som indikator art vinterstid for alle artene man tar prøver av i dette prosjektet. Vi søker også etter en plass i nærheten av Norgeskjell sine anlegg hvor man har tilgang på tilsvarende mengder med arter. Dette stedet vil også fungere som en referanse. Vi legger også opp til at man utfører oppfølgingsprøver.

Ut fra prøveresultatene vil vi i samarbeid med NMBU v/John Ansgar Aasen Bunæs, Havforskningsinstituttet (HI) v/Lars-Johan Naustvoll og Mattilsynet v/Siv Sørås og Merete Hestdal skrive en rapport hvor det gjøres en faglig vurdering på om det er arter som er egnet som indikatorarter i forbindelse med skjellsanking vinterstid.

Budsjett

Vi tar utgangspunkt i at vi tar parallelle prøver av 9 arter, siden 9 arter er tilgjengelig mellom Valsholman. Budsjettet blir da som følger:

Kostnader (NOK)	Direkte kost	Timer	Time kost	Totalt
Prøvetakning, 9 typer, 2 områder	83324	72	28800	112124
2 oppfølgingsprøver, 9 typer	37383	24	9600	46983
Prøvetakingsutstyr	50000			50000
Etterbehandling og publisering av prøvedata		60	24000	24000
Diskusjon og møter med NMBU, HI og Mattilsynet	20000	160	64000	84000
Rapportskrivning og publisering av rapport		160	64000	64000
Sum	190707	476	190400	381107

Finansiering (NOK)	Kostnader
50% støtte fra Regionforvaltning	190553
Egeninnsats	190554
Sum	381107

Vennlig hilsen

Jon Eirik Brennvall
Styreformann i Statsnail AS

Ole Andre Nilsen
Daglig leder i Norgeskjell AS